

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

55-1

BRNO 2014

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 55
Volume 55

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková,
Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík,
Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design s.r.o.

Software
Software

Adobe InDesign CS6

Fotografie na obálce
Cover Photography

Hostěradice, okr. Znojmo. Sestava nádob s kremací ze žárového hrobu
kultury zvoncovitých pohárů. (viz obr. 10 na str. 59)

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2014
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2014 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

KUČEROV (OKR. VYŠKOV)**Extravilán. Starší doba železná (kultura platěnická). Sídliště. Záchranný výzkum.**

Poloha lokality je na ZM ČR 1:10 000, mapový list 24-42-21, vymezena body A: 180:360; B: 170:352 (Z:J).

Během záchranného archeologického výzkumu na trase polní cesty jsme provedli výzkumné práce ve dvou polohách – Kučerov 1 a Kučerov 2. V poloze Kučerov 1 jsme odkryli objekty patřící sídlištím z mladší doby bronzové 1100–1000 př. n. l. (objekty 500 a 501) a ze starší doby železné 700–600 př. n. l. (objekty 502 a 503). Většinou se jednalo o běžné sídlištní jámy, blíže neurčitelné. Výjimkou je objekt 503, který zčásti zasahoval mimo zkoumanou plochu, jednalo se zřejmě o rozsáhlý hliník, následně využitý jakou odpadní jámu.

Blanka Mikulková

Resumé

Kučerov (Bez. Vyškov). Extravillan. Hallstattzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

LEDNICE (OKR. BŘECLAV)**Lednicko-valtický areál (zámecká jízdnárna). Doba laténská. Sídliště. Záchranný archeologický výzkum.**

Záchranný archeologický výzkum zámecké jízdnárny v Lednici, která je součástí areálu NKP Zámek Lednice a památky UNESCO Lednicko-valtický areál, byl v roce 2012 vyvolán adaptací objektu na multifunkční centrum. Samotný výzkum, který byl realizován obecně prospěšnou společností Archaia Brno pokračoval i v roce 2013 (podrobněji viz kap. Středověk).

Vlastní prostor jízdnárny se nachází cca 200 m severně od dnešního centra obce Lednice a jihovýchodně od něj se nachází lednický zámek. Lokalita se nachází na pravobřežní terase ramena Dyje v nadmořské výšce 167,5–168,5 m se sklonem v severním směru. Terén přechází poměrně příkře do údolní nivy ramena Dyje v nadmořské výšce 161,5 m.

Při provádění ZAV se podařilo odhalit archeologické situace sídlištního charakteru, jako jsou zahloubené zásobní jámy, různé kúlové jámy apod., soustředěné v jižní části nádvoří a v jižních křídlech jízdnárny (plocha A, B). Na ploše B (sondy 20 a 47) se podařilo zachytit i mělce zahloubený obdélný objekt, patrně pozůstatek chaty s kúlovými jámami při stěnách, indikující nadzemní konstrukci zastřešení. Keramické fragmenty lze datovat do mladší doby laténské. Celkově se nezdá osídlení v době laténské

nijak intenzivní, patrně se prostor současné jízdnárny nacházel na severní periferii tehdejšího sídlištního prostoru, koncentrovaném patrně blíže k současnému centru obce Lednice (Zbranek 2013).

Hynek Zbranek

Literatura

Zbranek, H. 2013: Zámecká jízdnárna v Lednici – multifunkční centrum. Rkp. nálezové zprávy 22/2013. Uloženo: Archiv nálezoých zpráv, Archaia Brno o.p.s.

Resumé

Lednice (Bez. Břeclav). Kulturlandschaft Lednice-Valtice. Latènezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

LITOVEL (OKR. OLOMOUC)**Extravilán. Doba laténská. Sídliště. Povrchový sběr.**

Lokalizace: plocha mezi body: 1) X = 1109379, Y = 559121; 2) X = 1109728, Y = 559478; 3) X = 1109564, Y = 559597; 4) X = 1109387, Y = 559576 (S-JTSK).

Během jarních měsíců roku 2011 byla prováděna archeologická prospekce metodou povrchového sběru. Východně od katastru obce Nasobůrky těsně při jeho východních hranicích a dále v prostoru přibližně vymezeném železniční tratí a státní silnicí č. 635 (viz výše uvedené souřadnice), bylo navázáno na objev polykulturní lokality z roku 2010 (Faltýnek 2010, 211) (viz též kapitola Doba bronzová, Středověk a novověk). Z množství nalezené keramiky, a to v jižní části vymezené souřadnicemi, kde povrchový průzkum navázal přímo na polykulturní lokalitu z roku 2010, bylo nalezeno 35 ks tuhé keramiky, včetně několika typických okrajů, které nesou znaky laténské keramiky stupňů LT B a LT C. Z areálu položeného poněkud severněji v rámci vymezeného areálu pochází dalších cca 30 ks keramiky rámcově datovatelných do období laténu. Další 3 ks keramiky lze opět datovat do období stupňů LT B a LT C. V této části lokality bylo také nalezeno cca 1,0 kg železné rudy a cca 1,5 kg železářských strusek. Avšak vzhledem k přítomnosti slovanské raně středověké a dále vrcholně středověké keramiky (viz kapitola Středověk a novověk) nelze zatím určit, se kterým obdobím lze tyto výše zmíněné nálezy spojovat.

Za laskavou konzultaci děkuji paní Mgr. Pavlíně Kalábkové, Ph.D.

Karel Faltýnek

Literatura

Faltýnek, K. 2010: Litovel (k. ú. Nasobůrky, okr. Olomouc), *Přehled výzkumů* 52(1), 211.

Resumé

Litovel (Bez. Olomouc). Extravillan. Latènezeit. Siedlung. Oberflächensammlung.

LUDĚŘOV (OKR. OLMOUC)

„Švédská hradba“. Mladší doba železná. Ojedinelý nález. Povrchový průzkum.

Při provádění terénní prospekce pomocí detektoru kovů se podařilo najít železnou sekeru. Nález byl učiněn na katastru obce Luděřova v zalesněném terénu asi 650 m severozápadně od návsi. Na ZM ČR 1:25 000, list 24-223 jeho polohu určují souřadnice 127 mm od Z s. č. a 169 mm od S s. č. Získaný artefakt má kruhovou, téměř uzavřenou tulejku a vějířovitě rozšířené ostří. Jeho celkové rozměry činí: délka 127 mm, max. šíře ostří 77 mm, světlost tulejky 34 mm; váha po konzervaci dosahuje 208 g (obr. 5). Typologicky je možné tento nástroj zařadit do mladší doby železné, i když se v tomto období mnohem častěji objevují exempláře s kvadratickou tulejí. Sekerky s oválnou tulejkou známe například z nedalekého oppida Staré Hradisko (srov. Meduna 1961, Taf. 17: 1, 6, 8; Meduna 1970, Taf. 19: 3, 12).

Nejedná se o jedinou stopu pobytu Keltů v okolí Luděřova. Nález pochází z míst asi 100 m severně od známého čtyřúhelníkovitého opevnění zvaného Švédské šance, které je dnes interpretováno jako keltská Viereckschanze. V blízkosti této svatyně se podařilo získat keramický materiál z mladší doby železné, indikující zde laténské sídliště (Čižmář 1973, 77–80; Čižmářová 2004, 225–226). Prezentovaná sekerka tak patrně představuje další doklad osídlení na katastru Luděřova v mladší době železné.

Lukáš Hlubek, Tomáš Přidal

Literatura

Čižmář, M. 1973: Keltská „Viereckschanze“ u Luděřova, okr. Olomouc. *Archeologické rozhledy* 25, 77–80.

Čižmářová, J. 2004: *Encyklopedie Keltů na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Libri.

Meduna, J. 1961: *Staré Hradisko. Katalog der Funde im Museum der Stadt Boskovice*. Fontes archaeologiae Moraviae II. Brno: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně.

Meduna, J. 1970: *Staré Hradisko II. Katalog der Funde aus den Museen in Brno /Brünn/, Praha /Prag/, Olomouc, Plumlov und Prostějov*. Fontes archaeologiae Moraviae 5. Brno: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně.

Resumé

Luděřov (Bez. Olomouc). „Švédská hradba“, Latènezeit. Eisen Beil. Oberflächensammlung.

Obr. 5. Luděřov. Železná sekerka.

Abb. 5. Luděřov. Eisenbeil.

MALÉ HRADISKO (OKR. PROSTĚJOV)

Oppidum „Staré Hradisko u Okluk“. Doba laténská (stupně LT C2-LT D1). Ojedinelý nález. Povrchový sběr.

Na podzim roku 2011 byl po hluboké orbě v širším prostoru západního předhradí oppida „Staré Hradisko u Okluk“, k. ú. Malé Hradisko, okr. Prostějov (místo nálezu určují souřadnice GPS 49°29'55.501" N, 16°53'5.692" E odpovídající ZM ČR 1:10000, list 24-23-09, 150 mm od Z a 328 mm od J s. č.) zvednut bronzový artefakt, který byl posléze nálezcem odevzdán ke zpracování a předání do příslušné muzejní sbírky (Muzeum Prostějovska v Prostějově, inv. č. MPP 270107; protokol č. j. PPA 03/2013; obr. 6). Jedná se o charakteristický pozdně laténský „amulet“ (např. Čižmářová 2004, 41–42, obr. na str. 83) v podobě